Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Nivi Heilmann Efraimsen
Inatsisartunut ilaasortaq, Inuit Ataqatigiit

Piginnaasat pillugit § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 158/2026- mut akissut

12-11-2026
Suliap normua 2026 - 3567
All. nr. 26981072

Postboks 1029
3900 Nuuk
Oqarasuaat: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Nivi Heilmann Efraimsen

Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu apeqqutinut saqqummiussannut qujanaq. Apeqqutit tullinnguuttuni akissuteqarfigissavakka.

1. Kalaallit Nunaanni inoqarfinni tamani namminersortuni pisortallu suliffeqarfiini nuna tamakkerlugu piginnaasanik pisariaqartitsinermik attuumassuteqanngitsumik misissueqqissaartitsinerup ingerlanneqarnerani aningaasatigut allaffissornikkullu sunik kinguneqaateqassanera Naalakkersuisut nalilerpaat? Misissueqqissaarneq suliffeqarnermi maanna siunissamilu piginnaasanik piumaneqartussat tunngavissaatinneqarput nunatsinnilu ilinniarfinni ilinniartitsinermut pikkorissarnernullu neqeroorutit nalimmassarnissaannut pingaarnersiorneqarnissaannullu toqqammaviussalluni.

Akissut:

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutaanik ataatsimut naliliigallarneq

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut, Ilaqutariinnut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup paasissutissaatai naapertorlugit inoqarfinni tamani pisortat namminersortullu piginnaasanik pisariaqartitaasa misissuiffiginissaat suliassaavoq imartoorujussuaq. Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutissaasa eqqortunik tunngavilimmik saqqummiunneqarsinnaanissaat eqqarsaatigalugit uppernarsaatinik naammattunik sanilliussisoqarsinnaanngilaq.

Misissueqqissaarnerup imartussusissaattut, nukinnik qanoq atuiffiutiginissaanik aningaasartuutissatullu naatsorsuutigisat aallaavigalugit missingiigallarnertut suliarineqarsimasut missingersuutitut assersuusiarineqartut ataani saqqummiunneqartut taamaallaat atorlugit misissuigallarnertut isigineqartariaqassapput. Taamaattumik kisitsisit saqqummiunneqartut nalorninartortaqarput misissueqqissaarnerullu inaarutaasumik aaqqissuunneqarnera piviusunngortinneralu apeqqutaallutik allanngungaatsiarsinnaallutik.

Allaffissornikkut sunniutissai

Misissueqqissaarnerup allaffissornikkut isumalluutinik annertuunik atuinissamik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna pilersaarusiornermut,

paasissutissanik katersinermut, ataqatigiissaarinermut malitseqartitsinermullu sulisut piffissamik annertuunik atuinerannik ilaatigut pissuteqassaaq.

Paasissutissanik pioreersunik katersineq aaqqissuussinerlu sulisooreersumit ataatsimit isumagineqarsinnaaneri aallaavigineqarput. Taamaattumik tassunga aningaasartuutissat missingersuutini ilaanngillat, kisianni suliffeqarfiup iluani sulisunik isumalluutinik atuinissamik pisariaqartitsisoqassalluni.

Allaffissornikkut suliassat makkuussasut naatsorsuutaapput:

- Katersineq aamma misissukkanik paasissutissanillu aaqqissuussineq
- Misissoqqissaagassanik killiliineq
- Kommunit, pisortat suliffeqarfiutaat namminersortullu suliffeqarfiutillit suleqatigalugit ataqatigiissaarineq
- Pisariaqartinneqassappat suliariumannittussarsiuussinermik ingerlatsineq kiisalu isumaqatigiissutinik aqutsineq
- Inaarutaasumik misissoqqissaakkat misissorneqarneri naalakkersuinermillu sulialinnut nalunaarusiornerit

Sulisut akisussaaffinnik arlalinnik isumaginnittooreermata, sulisup ataatsip, suliamik taassuminnga akisussaaffeqalersussap, minnerpaamik akisussaaffigisaa ataaseq allanngortittariaqassaaq. Tamanna suliassat sulisunit allanit assigiinngitsunik akisussaaffeqareersunit tiguneqartariaqalissammata allaffissornikkut suliassanik suli amerlanerusunik kinguneqassaaq.

Tamatuma kingunerisaanik immikkoortortaqarfimmi suliassaareersut sulisooreersullu allatut pingaarnersioqqinneqarnissaannik piumasaqaatitaqartariaqassaaq. Suliassat allat naammassineqartarnissaannut isumagineqartarnissaannullu sunniuteqaratarsinnaavoq.

Aningaasaqarnikkut sunniutissai

Nunatsinni pisortat suliffeqarfiutaanni namminersortunilu sulisitsisuni piginnaasatigut pisariaqartitat pillugit, nunarput tamakkerlugu arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik misissueqqissaarnerup ingerlanneqarnissaata malunnaatilimmik aningaasartuuteqarfiunissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Inoqarfiit 72-it siunnersortimullu avataaneersumut tiimimut 1.500 koruuninik aningaasartuuteqartarnissaq aallaavigalugit missingersuutaagallartunik suliaqartoqarnikuuvoq.

Siunnersortip inoqarfimmi ataatsimi agguaqatigiissillugu nalunaaquttap akunnerinik 16-inik, tassa ullut marluk suliffiusut atorlugit, piginnaasatigut pisariaqartitat pillugit apersuinermut piginnaasallu pisariaqartitat qulaajarnerinut suliaqartarnissaanik tamanna tunngaveqarpoq.

Siunnersortimut aningaasartuutissat naatsorsorneqarallarneri:

Inoqarfiit 72-it x nalunaaquttap akunneri 16-it x 1.500 kr. = 1.728.000 kr.

Inoqarfinni apersuinissat qulaajaanerillu kisiisa naatsorsuutini ilanngunneqarput taakkulu pereerpata misissueqqissaarnissamut nalunaarusiornissamullu aningaasartuutissat immikkut ittumik ilanngunneqanngillat.

Pineqartut saniatigut makkununnga aningaasartuuteqartoqassaaq:

• Angalanerit, matumani timmisartumik, qulimiguulimmik, angallammik immaqalu aamma angallaffiorpiarneq ajortuni angallammik attartornerit
• Unnuinissat nerisaqarnissallu
• Oqalutseqarneq, siunnersortip oqaatsitigut piginnaasai apeqqutaallutik
• Silamik peqquteqartumik kinguaattoortoqartillugu taamaatiinnartoqartillugulu aningaasartuutit siumut ilisimanngisat, sivisunerusumik inoqarfimmiittariaqalernerit imaluunniit siunnersortimut tiiminik amerlanernik atuinerunerit

Taamaattumik aningaasartuutissat taaneqareersut 1.728.000 koruuniusut saniatigut massakkuugallartoq kisitsisinik eqqoqqissaartunik saqqummiussisoqarsinnaanngilaq. Misissueqqissaarnerup aaqqissorneqarnera misissueqqissaarnermi inaarutaasumik aningaasartuutit qassiorpiarnissaannut apeqqutaassapput aamma suliarinnissinnaasutut neqeroorutit pissarsiarineqarsimasut suliassallu naammassineqarnissaanut aallaavigalugit aalajangersarneqartussaassallutik.

2. Misissueqqissaarnernik misissuinernilluunniit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit apeqqummik uannga qulaajaasunik pigisaqartoqareernersoq.

Akissut:
Suliffeqarnermi ineriartorneq unammilligassallu pillugit misissuinerit, misissueqqissaarnerit periusissiallu arlallit paasissutissanik imallit pigineqareerput.

• Naatsorsueqqissaartarfik: Suliffeqarneq, suliffissaaleqisut, ilinniarsimassutsit, inuiaqatigiit ineriartorneri nunap immikkoortuinilu assigiinngissutsit pillugit paasissutissat.
• DREAM-ip "Den Registerbaserede Evaluering af Marginaliseringsomfanget" misissoqqissaagaani, Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi inissisimaffimmi (2021) ineriartorsimaneq 2050-illu tungaanut innuttaasut katitigaaneri eqqarsaatigalugit unammilligassat atuarneqarsinnaapput.
• Suliffeqarnikkut periusissiami 2026-2035, suliffeqarneq pillugu naalakkersuinermik suliallit immikkut ittumik anguniagaat unammilligassaallu atuarneqarsinnaapput.
• Ilinniartitaanermut periusissiaq 2024-2030, ilinniartitaanermi ineriartornermik pingaarnersiukkanillu imalik.
• Attassiinnarnissamut ineriartortitsinissamullu pilersaarut 2-mi siunissaq ungasinnerusoq isigalugu aningaasaqarnikkut aaqqissugaanikkullu unammilligassaalersussat ersersinneqarsimapput.

Misissuinerit periusissianilu taakkua ataatsimut katillutik ilisimasatigut tunngavissamik pingaarutilimmik pilersitsipput.

3. Isumalluutit suut piffissaliussallu qanoq ittut misissueqqissaarnerup taamaattup pisariaqartissaneranik Naalakkersuisut qanoq naliliinersut

Akissut:
Nuna tamakkerlugu pisortat namminersortullu piginnaasatigut pisariaqartitaasa arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumit misissuiffigineqarnissaat aningaasartuuteqarfiungaatsiartussatut naatsorsuutigineqarpoq.

Siusinnerusukkut nassuiarneqareersutut avataanit siunnersortimik ikiorneqarnissaq kiisalu ilaatigut paasissutissanik katersinermut, ataqatigiissaarinermut malitseqartitsinermullu atatillugu suliffeqarfiup iluani sulisunik atuinissaq pisariaqassaaq. . Tamatuma saniatigut angalanernut, najugaqarnernut oqalutseqarnernullu aningaasartuuteqartoqassaaq.

Naammassiffissaa eqqarsaatigalugu, misissueqqissaarnissap annertussusissaa periuserlu atorneqartussaq apeqqutaassapput, tassunga ilaallutik inoqarfinni ataasiakkaani paasissutissanik ornigulluni katersisariaqartarnissat. Inoqarfinni 72-iusuni tamani nalunaaquttap akunneri 16-it najuuttarnissat aallaavigigaanni, siunnersortip ullut suliffigisassai 144-ssapput, angalanerit kingornalu misissoqqissaarnissat nalunaarusiornissallu ilanngunnagit. Tamatuma saniatigut piareersarnissanut, pisariaqassappat neqeroortitsinissanut, paasissutissanillu katersinernut suliarinninnernullu kiisalu nalunaarusiornissamut piffissaqartoqartariaqassaaq.

4. Misissueqqissaarneq taamaattoq UPA 2028 sioqqullugu ingerlanneqarsinnaanersoq Naalakkersuisut nalilerneraat.

Akissut:
Misissuinerit UPA 2028 nallertinnagu ingerlanneqarsinnaaneri eqqarsaatigalugit suliat qaqugu aallartinneqarnissaat aamma suliassami nukissat apeqqutaasussaassapput.

Tamatuma saniatigut piareersarnissanut, pisariaqassappat neqeroortitsinissanut, paasissutissanillu katersinernut suliarinninnernullu kiisalu inaarutaasumik nalunaarusiornissamut piffissaqartoqartariaqassaaq.

Taamaattumik massakkut qularnaatsumik naliliiffigineqarsinnaanngilaq misissuineq Inatsisartut 2028-mi upernaakkut ataatsimiinnerat (UPA 2028) sioqqullugu naammassineqarsinnaanersoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Jørgen Rosbach